

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 2

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 890 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 29-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Ilm-fanga baxshida umr	10
Baxtiyor Islamov	
Kichik biznesni rivojlantirishda "yashil" iqtisodiyotni keng tatbiq qilishning ahamiyati	12
Gulnora Abdurahmonova Kalandarovna, Sanjar Baxodirovich G'oiptazarov	
Brand Capital as a Determinant of Institutional Prestige and Student Choice in the Higher Education System	18
Zufarova Nozima Gulamiddinova	
Inson va atrof-muhit dialektikasi: nomutanosiblik ko'rsatkichlari va ekologik muammolar	26
Butaboyev Maxammadjon Tuychiyevich, Maxmudov Nosir Maxmudovich	
Yashil budjetlashtirish va uni O'zbekistonda joriy etish istiqbollari	32
Meylev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi	
Iqtisodiyotda ta'lim va fan integratsiyasining asosiy yo'nalishlari	37
Yormatov Ilmidin Toshmatovich	
Transport vositalari va yo'llar turizm transport infratuzilmasini rivojlantirishning muhim omilidir	41
Agzamov Shaxboz Akmalovich	
Bank xizmatlarini raqamlashtirish orqali samaradorligini oshirish	46
A. X. Salamov	
Biznes-reja baliqchilik xo'jaligi rivojlanishi uchun asos sifatida	50
Dosmurotova Shaxista Kengashovna	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	57
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	65
Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	
Tijorat banklari depozit operatsiyalari samaradorligini oshirish muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari	69
Shamsiyev Nodir Muratovich	
Hududlarni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish masalalari	74
Shagzatov Oybek bahodirovich	
Hududlar biznes muhitini rivojlantirish va samarali boshqarish yo'nalishlari	78
Davlatov Sanjar Abdimannonovich	
Ijtimoiy rivojlanish xulq-atvor paradigmasida yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning nazariy asoslari	82
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Korxonalar innovatsion faoliyatida raqamli transformatsiyaning muhim yo'nalishlari	86
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
O'zbekistonda agroturizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida)	91
Yoriyeva Farangiz Murodillayevna	
Innovatsion tadbirkorlik muhitini kompleks baholashda xalqaro tashkilotlar tajribasi	96
Nazarova Umida Avazovna	
Turizm faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish samaradorligini oshirishning ayrim usullari	100
Mirzaxodjayev Alisher Botirovich	
Globalashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqirish	105
Mirzayev Musurmon Umidullayevich	
Surxondaro viloyati iqtisodiyotida kichik biznes va tadbirkorlikning o'ri va ahamiyati	110
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Ta'lim muassasalarida xarajatlarni moliyaviy nazorat etishning samaradorligi tahlili	115
Eshonqulov Davlatjon Rajabboyevich	
Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish	121
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari	125
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	

Развитие цифровой трансформации банковского сектора Республики Узбекистан.....	131
Абдурахманова Матлуба Махамдаминовна	
Asosiy fondlarni hisoblash va baholash usullarini takomillashtirish istiqbollari.....	137
Rixsimbayev Odiljon Qobiljonovich	
Marketingda tovar harakati tizimini optimallashtirish va modellashtirish	143
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Kamola Abdujabborovna Pardayeva	
Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari: Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	150
Sultonboeva Munira bahodirovna	
Soliq munosabatlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati: ilmiy-nazariy qarashlar.....	156
Axrorov Zarif Oripovich, Saidmurodov Feruz Sodiqjon o'g'li	
Взаимосвязь инвестиционной стратегии с оценкой эффективности инвестиционного проекта	161
С. С. Алиева, А. Назаров	
Erkin iqtisodiy zonalarining faoliyati va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.....	169
Sheraliyeva Saida Azatovna	
Xizmat safari xarajatlari hisobining huquqiy asoslari	172
Ergashev Sarvar Xudoynazarovich	
Инклюзивное образование и его особенности	177
Зайнутдинова Умида Джалоловна	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	181
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Mamlakatda soliq qarzdorligi vujudga kelishining asosiy sabablari va ularni qisqartirish yo'llari.....	186
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
Mulk qiymatini baholash tushunchasi, baholash obyektlari, baholanadigan qiymat turlari.....	190
Izbosarov Boburjon Bahriddinovich, Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta xizmatlarining zamonaviy transformatsiyasi.....	195
G. Adilova	
Biznes subyektlarida samaradorlik masalalarini o'yinlar nazariyasi usuli bilan baholash.....	199
Mardiyev Nurali	
Yengil sanoatda "lean production" konsepsiyasini tatbiq etishning amaliy jihatlari.....	205
Yaxyayeva Inobat Karimovna	
Soliq salohiyatini baholash usullari va ularning tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'siri tahlili	209
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li	
Ko'chmas mulk bozorini baholashning institutsional asoslari	215
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm xizmatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	223
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
O'zbekistonning bank-moliya tizimi hamda unda Islom moliyasi instrumentlarini jalb etishdagi joriy tendensiyalar	228
Eshimov Alisher Dasmurodovich	
Tashqi savdoda notarif usullarni qo'llashning iqtisodiy oqibatlarini aniqlash metodologiyasi (rivojlangan davlatlar tajribasi)	236
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Reklama xizmatlari va uning subyektlar samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari.....	242
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish asoslari	247
Imonqulov Nuriddin Qo'shmon o'g'li	
Tijorat banklari biznes ekotizimini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	252
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
Majburiy tibbiy sug'urtaning vujudga kelishi va o'ziga xos xususiyatlari.....	258
Kenjayev Soxib Sayfiyevich	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy soliq ma'murchiligini joriy etish orqali budjet-soliq siyosati samaradorligini yanada oshirish	262
Yuldasheva Shaxnoza Xojiakbar qizi	
Jahon iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida derivativlar bozorining roli	268
Shokirov Mirkamol Mirolim o'g'li	

Boshqaruv hisobida mas'uliyat markazlarini tashkil etish masalalari	276
Sobirov Otabek Olimjonovich	
Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	279
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Tijorat banklari foydasi va rentabillik ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar tahlilini takomillashtirish	283
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari aktivlar sifatini oshirish yo'llari	286
To'ychiyev Otabek Shamshiyevich	
Venchur kapitalining mohiyati va O'zbekistonda venchur tizimini rivojlantirishning institutsional asoslari.....	290
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna	
Innovatsiyalar: zamonaviy iqtisodiyot uchun innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarurati.....	295
Malikova Dilrabo Muminovna, Tursunov Jahongir Ulug'bek o'g'li	
Budjet daromadlarining shakllanishida egri soliqlarning ta'sirini ko'p omilli ekonometrik modellashirishda tahlil qilish.....	299
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion jozibadorlikni oshirish yo'llari	304
Abdullayev Boburjon Akbaraliyevich	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	308
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	312
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	316
O. U. Shomurodov, A. A. Suyarov, Z. U. Uroqov, J. S. Urazov, A. T. Ablahatov	
Ways to Use the Experience of Foreign Countries in Creating a Beneficial Business Environment for Entrepreneurship And Improving Taxation.....	321
Mukhlisa Ikramova	
Aholi turmush darajasini oshirishda moliyaviy savodxonlikning o'rni va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri	327
Yusupov Muhammadali Soxib o'g'li, J.D. Xojiyev	
Temir yo'l sanoat korxonalariida ijtimoiy-mehnat munosabatlarini boshqarish bo'yicha xorijiy tajriba.....	331
Kadirova Sharofat Amonovna	
Механизм внедрения аутсорсинговой деятельности в АО “Ўзтемирйўлйўловчи”	334
Н. Э. Кахарова	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	339
Sharipov Bobur Anvar o'g'li	
“STEKLOPLASTIK” MJCHning bozordagi strategik holatini tahlil qilish	344
Musyeva Shoira Azimovna	
Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari	350
M. Sh. Nazarova, Z. S. Kazakova	
Methodological Foundations of Bank Lending and Classification of Factors Affecting the Features of Obtaining Loans.....	355
Raxmanova Laylo bahodirovna, A. Karimova	
Agrosanoat klasterlarda tovar-moddiy xaziralari samaradorligini KPI orqali baholash uslubiyati	359
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari.....	364
Salamov Ibrohim, Nazarova Maryam Sharifovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich, Kudratov Rizo Turdibayevich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xamdanova Nasiba Ablakulovna, Xudayberdiyeva Ma'rifat Umarovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari	371
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi	
Процессы цифровизации АО “Hududgazta'minot”	375
Хусанов Кахрамон Нишонович	
O'zbekistonda aholi turmush darajasini oshirish yo'llari.....	380
Abdullayeva Madina Kamilovna, Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi.....	383
Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich	

Mamlakatga jalb qilingan xorijiy kapitalning tovarlar va xizmatlar importi salohiyatiga ta'sirini ekonometrik modellar bilan baholash.....	388
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li	
O'zbekistonda bank xizmatlari raqobatbardoshligini baholash mazmuni va o'ziga xos xususiyatlari.....	396
Sh. Madraimov	
Kapital bozorida sug'urta kompaniyalar institutsional investor sifatida	399
Xasanova Lola Mamasharifovna	
Yangi O'zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko'p funksiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari	402
B. B. Berkinov	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirish mexanizmlari	411
G'afurov Umidjon Bahodir o'g'li	
Rivojlangan mamlakatlarda kekxa fuqarolarning bandligini oshirish kam ta'minlangan aholi qatlamini qo'llab-quvvatlash usuli sifatida (Yaponiya tajribasi misolida)	415
Karimov Bekzodjon Iloxomovich	
Tashqi savdoni oshirishda boj-tarif siyosatini takomillashtirish mexanizmlari	422
Pardayev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
Финансы или корпоративные финансы	428
Уринов Бобур Насиллоевич	
In Ensuring Economic Development in the Country Green Economy and its Features	434
Akhunova Shakhistakhon Nomonjanovna, Abdusattorova Mokhirabonu Abdugoppor kizi	
Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	439
Jo'rayev O'ktam Panji o'g'li	
Сокращение уровня бедности в Узбекистане	445
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
Paxtachilik sohasida ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishning innovatsion yechimlari va uning foydaga ta'sirini baholash	450
S. B. Inoyatov	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlash amaliyotidagi muammolar va ularni barataraf etish yo'llari.....	455
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
Mahalliy budjet daromadlarining nazariy va ilmiy asoslari	462
O'lokulova Feruza Mansurovna	
Kambag'allikni qisqartirish – aholi turmush farovonligini ta'minlashning muhim omili	465
Usmanov Baxodir Baxtiyorovich	
Raqamli marketingni rivojlantirish zaruriyati	471
Xalmuxamedova Zebaxon Babaxanovna	
Tijorat banklari o'rtasidagi raqobatni rivojlantirish orqali fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlash istiqbollari	475
M. Yuldosheva	
Konchilik sanoati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish mexanizmlarining ilmiy-nazariy asoslari	482
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'zbekistonda banklar moliyaviy xizmatlari va ular sifatining amaldagi holati tahlili	489
Mirzayev Mirza Abdullayevich	
Oliy ta'lim muassasalarining iqtisodiy samaradorlikning raqobatbardoshligini instituttsional tahlil qilish mexanizmi.....	494
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Integrasiya sharoitida to'qimachilik sanoatining rivojlanishi	501
Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna	
Auditorlik tekshiruvini tashkil etish va o'tkazish jarayonlarini takomillashtirish	505
Karamatova Noiba Husnitdinovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	512
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Экономическое сознание и экономическое мышление: теоретический анализ.....	519
Пардаев Мамаюнус Каршибаевич, Мухаммедов Мурод Мухаммедович	

O'zbekiston respublikasi tijorat banklari tomonidan qurilish korxonalarini kreditlashni takomillashtirish yo'llari	524
Sultonov Baxram Begdullayevich	
Роль искусственного интеллекта в современных технологиях медиаобразования в высших учебных заведениях.....	528
Самигова Гуландом Абдужаббаровна	
Talabalarga moliyaviy yordam dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri	536
Mirzayeva Muhliisa Ubaydullo qizi	
Mintaqaviy investitsion jozibadorlik va investitsion siyosat: nazariy talqin	541
Muminov Akmal Tulkunovich	
Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida oliy ta'lim tizimining ta'siri	545
Nasimov Adiz Azamat o'g'li, Baxtiyorova Jasmina Jasurovna, Axrorov Zarif Oripovich	
Respublikada fermer xo'jaliklarga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish va agroxizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari	550
Shukurov Ilxom Safarboyevich	
Turli mamlakatlarda oliy ta'limni moliyalashtirish yo'llari	557
Umarova Moxigul Maxmayunus qizi	
Dehqonchilikni innovatsion asosda rivojlantirishning xorijiy tajribasi.....	562
Yuldashev G'iyos Turabekovich	
Tijorat bank xizmat turlarini islomiy bank xizmatlari orqali rivojlantirish istiqbollari	566
Bayjanova Gozsal Sarsengaliyevna	
Qishloq xo'jaligi mahsulotini baholash va hisobga olishning uslubiy jihatlarini takomillashtirish	572
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Секреты интересного урока в начальной школе	579
Гараева Олеся Владимировна	
Iqtisodiyotni barqaror rivojlanishda yashil iqtisodiyotning o'rni.....	582
Ibragimova Gulchehra Toxirovna	
Mahsulot va xizmatlarni raqamli transformatsiyasini amalga oshirish algoritmi.....	586
Kucharov Abrorjon Sobirjanovich, Bobojonov Azizjon Babaxanovich, Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish vositasi sifatida.....	593
Nabiyev Feruz Nurmurodovich	
Fundamentals of Innovative Management and its Organizational Control	599
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamatovich	
Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzalliklari.....	604
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Оценка экономической эффективности использования фотоэлектрической тепловой установки.....	608
Жураев Ислон Рахматович, Юлдошев Исроил Абриевич, Жураева Зухра Исламовна	
Ilmiy darajali kadrlar tayyorlash sohasida xalqaro tajriba.....	614
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich	
Turizm infratuzilmasi va uning tarkibiy tuzilishi	621
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlari bozorining rivojlanishi sabablari.....	625
Abdukadirova Kamola Azimovna	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalari	629
Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li	
Ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha infrastruktura holati	636
Dehqonov Burxon Rustamovich	
Soliqqa tortish maqsadida kadastr qiymatlarini aniqlash mexanizmlarini takomillashtirish yo'llari.....	642
Kamilov Abror Anvarovich	
O'zbekistonda uylarning energiya samaradorligini oshirish.....	647
Dodiyev Fozil O'tkurovich	
O'zbekistonda talant menejmentni tatbiq etish istiqbollari.....	653
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	658
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	

Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda resurs xarajatlarini optimallashtirish: tahlil va boshqarish	663
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Karabayev Rustam Zafarovich	
Milliy iqtisodiyotni rivojlanishida sug'urta institutlarining tutgan o'rni.....	673
K. A. Sharipov, D. Jo'rayev	
Tadbirkorlik nazariyasining evolyutsion talqini.....	678
Aripov Oybek Abdullayevich	
Enhance Export Potential of Private Entrepreneurship and Small Venture.....	683
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Mintaqa barqaror rivojlanishini cheklovchi ekologik omillar tahlili.....	690
Adilova Marg'uba Tursunaliyevna	
Improving the Efficiency of Industrial Enterprise Activities in the Age of Digital Technologies	698
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
A study of green marketing practices in the retail industry – Advantages and disadvantages.....	705
Davronova Zilola Gulomovna	
Tijorat banklarining korporativ xizmatlarini transformatsiyalash jarayonini rivojlantirish.....	709
Farmanova O'g'li Aliqul qizi	
Davlat moliyaviy nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollari.....	715
Maxmudov Azamat Normuradovich	
Xorijiy banklarning moliya injiniringi mahsulotlari va rivojlanish istiqbollari	721
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekistonda turizm xizmatlari imkoniyatlari: muammo va yechimlar	727
Fayziyev Oybek Raximovich, Xalikov Saydilla Abdraxmanovich	
Sanoat klasterlarini shakllanishining simulyatsiya modelini yaratish	734
Xakimov Ziyodulla Axmadovich, Axmedova Rayxona Jasurbek qizi	
Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning xususiyatlari va ustuvor yo'nalishlari	741
Tolibjon Qazaqov Sharifjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotda zamonaviy texnika va texnologiyalarning xususiyatlari.....	747
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Biologik aktivlar va qishloq xo'jaligi mahsuloti joriy hisobini tashkil etish bo'yicha xorijiy tajribalar	752
Yusupova Mahfuza Baxtiyor qizi	
Mulkchilikning iqtisodiyotdagi ahamiyatini qiyosiy tahlil qilish (O'zbekiston va Shvetsiya misolida)	757
Odil Norboyev	
Ipoteka krediti riskining ayrim nazariy jihatlarini.....	761
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
Xalqaro turizm bozorining rivojlanish tendensiyalari va unda O'zbekistonning ishtiroki.....	764
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, Bobobekova Nargiza Baxtiyorovna	
Tijorat banklari fond bozoridagi aksiyalar narxini o'zgarishini ebo moduli orqali aniqlashning ekonometrik tahlili.....	769
Yuldoshova Manzura Ollashkurovna	
Organizational mechanism of sustainable development of the tourism industry, role and application of technologies.....	780
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich	
Banklarda risklarni diversifikatsiyalashning mohiyati va ahamiyati	787
Baxriddinov Sharofiddin	
Davlat oliy ta'lim muassasalarida daromad va harajatlarning o'zaro mutanosibligi.....	793
Gafurov Anvar Bazarbayevich	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri: tahlil va istiqbollar.....	799
Raxmanov Bekzod Ibragimovich	
Инновационный и развивающий менеджмент в сфере услуг	803
Ахтимова Моҳигул Эркиновна	
Ishsizlarni kasb-hunarga o'qitish asosida raqobatbardoshligini oshirish	807
Bakiyeva Iroda Akbarovna	
Dehqon xo'jaliklarida yetishtirilgan grek yong'og'ini iste'molchilarga yetkazib berish yo'llari	811
Inobatov Abror Boshlarovich	
Комплаенс и риск менеджмент в международных гуманитарных организациях	817
Мухамеджанов Баходир Кахрамонович	
Ipakchilik korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....	822
Aliyeva Nodiraxon Abdumalikovna	

Soliqlarning yig'iluvchanligi va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	826
Abdurasulov Alisher Abdurasulovich	
Soliq islohotlari: u qanday bo'lishi kerak?	831
Hotamov Alisher Farxodovich	
Анализ операционных процессов экспорто-ориентированных хлопково-текстильных кластеров.....	837
Джурабаев Отабек Джурабаевич	
Ish bilan bandlikni sifat xususiyatlari asosida baholashga zarurat: ilmiy-nazariy yondashuvlar	842
Qurbonov Samandar Pulatovich	
Technology of Formation of Profession-Oriented Communication Competences in Training of Future Specialists in Higher Education Institutions.....	848
Rajapov Sulaymon	
Improving The Methodology of Developing Professional and Communicative Skills in Future Economists (In the Case of Teaching English).....	852
Samandarova Nargiza	
Sanoat mahsulotlarining raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion texnoparklardan foydalanish muvaffaqiyatiga ta'sir etuvchi omillar.....	860
Sobirxonov Akbarxon Aziz-o'g'li	
Oziq-ovqat sanoati korxonalarida investitsion salohiyatni shakllantirishning mazmuni va ahamiyati	865
Xamrayev Nodirbek Ravshanovich	
O'zbekistonning moliyaviy siyosati: tarkibiy tuzilishi va tahlili	872
Jabborova Dilafuz Sodiq qizi	
Institutsional islohotlarni chuqurlashtirish sharoitida lizing investitsiyalarini rivojlantirishning nazariy-uslubiy jihatlari	879
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Hududlar rivojlanishini ta'minlashda erkin iqtisodiy zonalarning ahamiyati.....	885
Salomat Norova	
Yo'lovchi tashish xizmatlari sohasida korxona faoliyatini strategik rejalashtirishga ta'sir etuvchi omillari tahlili.....	889
Abarov Mashxurbek Ismonaliyevich, Pulatova Gulchexra Erkinovna	

YO'LOVCHI TASHISH XIZMATLARI SOHASIDA KORXONA FAOLIYATINI STRATEGIK REJALASHTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARI TAHLILI

Abarov Mashxurbek Ismonaliyevich

Toshkent davlat transport universiteti
"Korporativ boshqaruv" kafedrasida dotsenti

Pulatova Gulchexra Erkinovna

Toshkent davlat transport universiteti "Korporativ
boshqaruv" kafedrasida mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Toshkent shahrining yo'lovchi tashish sohasidagi mavjud kamchilik va muammolari o'rganilgan. Hozirgi kunda jamoat transporti xizmatlariga bevosita va bilvosita ta'sir etuvchi omillar tahlil etilgan. Jamoat transporti xizmatlari foydalanuvchilari sonini oshirishda korxona faoliyatini strategik rejalashtirish va samarali foydalanish yo'nalishlari taklif etilgan. Shuningdek, mavjud aholi tarkibini o'zgarish dinamikasi, Toshkent shahridagi mavjud korxonalar soni va ularning joylashuvi tahlil etilgan bo'lib, bu korxona faoliyatini strategik rejalashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: transport korxonalari, jamoat transporti, strategik rejalashtirish, samarali boshqaruv.

Abstract: This article examines the existing shortcomings and problems in the field of passenger transportation of Tashkent city. Currently, factors directly and indirectly affecting public transport services are analyzed. Directions for strategic planning and effective use of the enterprise's activities in increasing the number of users of public transport services are proposed. Also, the dynamics of changes in the composition of the existing population, the number of existing enterprises in the city of Tashkent and their location are analyzed, which is of great importance in the strategic planning of the enterprise.

Key words: transport enterprises, public transport, strategic planning, effective management.

Аннотация: В данной статье рассматриваются существующие недостатки и проблемы в сфере пассажирских перевозок города Ташкента. В настоящее время анализируются факторы, прямо и косвенно влияющие на услуги общественного транспорта. Предложены направления стратегического планирования и эффективного использования деятельности предприятия в увеличении количества пользователей услугами общественного транспорта. Также анализируется динамика изменения состава существующего населения, количества действующих предприятий в городе Ташкенте и их местонахождения, что имеет большое значение при стратегическом планировании предприятия.

Ключевые слова: транспортные предприятия, общественный транспорт, стратегическое планирование, эффективное управление.

KIRISH

Urbanizatsiya jarayoni va katta shaharlarni tub aholisining oshishi transportga bo'lgan ehtiyojni ortishiga olib kelmoqda. Xususan, O'zbekiston statistika agentligi ma'lumotiga ko'ra 2021-yilda Toshkent shahri bo'yicha jismoniy shaxslarga tegishli avtotransport vositalari 525 028 donani tashkil etgan va 2017-yilga nisbatan avtomobillar soniga nisbatan 178 499 donaga oshgan, ya'ni o'sish surati 51,5 %ni tashkil etgan.

Keyingi o'rinlarda Toshkent viloyatida 116 266, Samarqand viloyatida 114 955 hamda Qashqadaryo viloyatida 94 713 donaga avtotransport vositalari soni oshgan¹. Shaxsiy avtomobillarni ortib borishi harakatlarnishga bo'lgan talabni qondirish bilan birga, yo'llardagi tirbandliklarni, ekologiyani buzilishiga hamda iqtisodiy muammolar ya'ni turli qo'shimcha turli xarajatlarni keltirib chiqarmoqda. Bu muammolarni bartaraf etish yo'llaridan biri shaxsiy avtomobil foydalanuvchilarga harakatlanishga bo'lgan ehtiyojini qondirishga boshqa maqbul variant taklif etishdir. Buning eng maqbul yo'llaridan biri jamoat transportini takomillashtirish orqali, uning jozibadorligini oshirishdir. Jamoat transportini rivojlantirish aholini harakatchanligi bilan bog'liq muammolarni hal qilishidan tashqari, shaharni iqtisodiy rivojlanish darajasini ham belgilab beradi².

Jamoat transportini takomillashtirishda eng muhim savollardan biri, uni faoliyatini uzoq muddatga mo'ljallangan strategik rejalashtirishdir. Yuqoridagi bobda ta'kidlab o'tganimizdek (I-bob), har qanday korxona faoliyatini strategik rejalashtirishga kirishdan oldin uni faoliyatiga ta'mir etuvchi omillarni tahlil qilish lozim.

ADABIYOTLAR SHARHI

Jamoat transporti, jumladan shaharlarda avtobuslarda yo'lovchi tashishini samarali tashkil qilishga ko'plab omillar ta'sir ko'rsatadi. Ispaniyalik olimlar Christian Wehner, Luis Miguel López-Bonillalar ilmiy ishlarida jamoat transportidan foydalanuvchi yo'lovchilar xulq-atvori juda ham turlicha ekanligi amalda bu farqlarni qisqartirishda marketing strategiyalaridan samarali foydalanish zarurligiga katta e'tibor qaratishadi. Qolaversa marketing dasturlarida yo'lovchilar ehtiyojini sifatli qondirish va yo'lovchilarning sodiqligi oshirishga qaratilgan nazariy modelni taklif etishgan³.

Portugaliyalik olimlar Anna Ibrayeva va João Figueira de Sousalar jamoat transportida axborot ta'minoti aholining jamoat transporti turlaridan foydalanishiga yordam beradigan yana bir muhim omil ekanligini ilgari surishdi. Ko'pincha potensial foydalanuvchilar marshrutlar va jadvallar haqidagi ma'lumotlarning yetishmasligi sababli jamoat transportidan foydalanmaydilar, shuning uchun ularga tegishli ma'lumotlarni ko'rsatadigan foydalanish oson bo'lgan ilovalarni taqdim etish zarur hisoblashadi. Bundan tashqari internetning rivojlanishi bilan jamoat transporti korxonalari uchun ma'lumot tarqatish vositalari ancha kengaydi. Ulardan izchil foydalanish korxonaga bo'lgan ishonch darajasini oshirishi va shu bilan yo'lovchilarni jamoat transporti xizmatlariga sadoqatini oshirishi mumkin, degan nazariyani ilgari surishdi⁴.

Yevropaning yetakchi olimlaridan biri Fransiyalik Sophie Hasiak o'z ilmiy ishlarida, megapolis shaharlarda jamoat transportining, xususan, temir yo'l tizimining samarali tashkil etilganligi shaharda joylashgan turar joylar jozibadorligiga ijobiy ta'sir etishini ilmiy asoslagan⁵.

Mahalliy olimlardan Z.N.Raxmatov va A.M.Tuychiyevlar ilmiy ishlarida Toshkent shahrining yo'lovchi tashish sohasidagi mavjud kamchilik va muammolar o'rgangan holda Toshkent metropoliteni xizmatlarining bozordagi ulushini oshirishda marketing kommunikatsiyalaridan qanday to'g'ri va samarali foydalanish yo'nalishlari taklif etgan. Shuningdek, mavjud aholi tarkibini segmentlarga ajratgan holda maqsadli segment guruhlariga mos marketing kommunikatsiya dasturlaridan foydalanish ular samaradorligini oshirishi ekonometrik tahlillar orqali ilmiy asoslab o'tilgan⁶.

Xorijiy va mahalliy olimlarning jamoat transportiga bag'ishlangan ishlarini tahlil qilgan holda shahar jamoat transportida quyidagi omillar bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatadi, deb hisoblaymiz:

- Xizmat ko'rsatilayotgan shaharni masshtabi;
- Xizmat ko'rsatilayotgan shaharda ko'chalarni joylashuvi;
- Shaharda yashovchi aholi soni va uni tarkibi;

1 <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/24314-5-yil-davomida-poytaxtda-jismoniy-shaxslarga-tegishli-avtotransport-vositalari-qanchaga-oshgan>

2 Бабиский Д.М. и др. Общественный транспорт Беларуси: состояние и пути развития. / Фонд им. Фридриха Эберта. - Минск.: И. П. Логвинов, 2010. – 82 с.

3 Christian Wehner, Luis Miguel López-Bonilla // Consumer behaviour in air transportation: Comparison between Spanish and German passengers. Heliyon8(2022)e11814. www.cell.com/heliyon

4 Anna Ibraeva, João Figueira de Sousa // Marketing of public transport and public transport information provision. Procedia –Social and Behavioral Sciences 162 (2014) 121–128.

5 Sophie Hasiak // Promoting The Attractiveness Of Peri-urban Residential Areas Through Public Transport Services – The Strategy Of French Real Estate Professionals. Transportation Research Procedia 72 (2023) 1499–1506.

6 Raxmatov Z.N. Tuychiyev A.M. // Yo'lovchilarning jamoat transporti xizmatlariga sadoqatini oshirishda marketing dasturlarining ahamiyati. "Transportda resurs tejamonkor texnologiyalar" xalqaro ilmiy-texnikaviy anjumani. 2023-yil, 107–113-betlar.

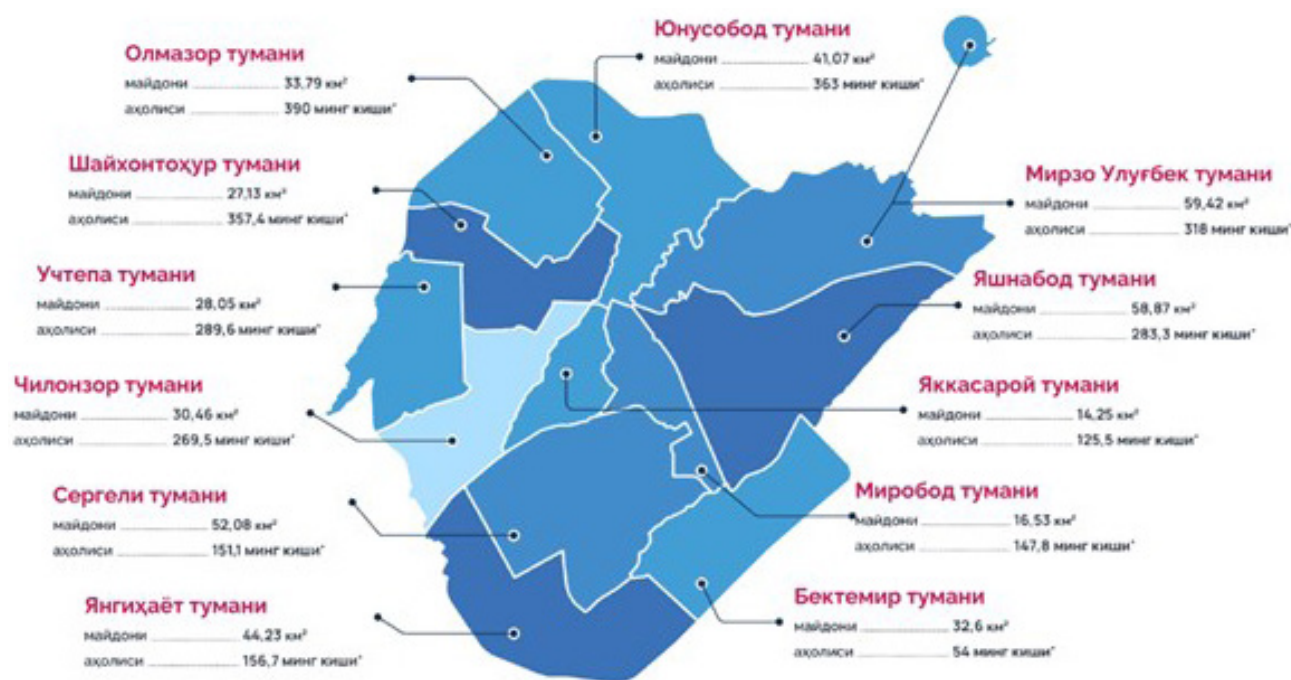
- Shaharda tura-joylar bilan ishxonalar joylashuvi;
- Shahar transport tizimini rivojlanganlik darajasi;
- Shahar aholisining madaniy hayot darajasi;
- Shaharning ijtimoiy va iqtisodiy holati;
- Shaharda tirbandlik darajasi;
- Shaharda yo'lovchi tashish bo'yicha raqobat darajasi;
- Yo'nalish marshrutlarini zichligi va avtotransport vositalarini harakatlanish intifisivligi;
- Avtotransport vositalarini komfortlik darajasi;
- Yo'lovchilarni ko'rsatilayotgan xizmatlar bo'yicha axborot bilan ta'minlanganligi;
- Tariflarni barqarorligi;
- Yo'lovchi tashish jarayonida ishtirok etuvchilarni harakat xavfsizligi.

Yuqorida keltirilgan omillarni ayrimlarini umumiyashtirgan holda batafsil to'xtalib o'tsak.

Xizmat ko'rsatilayotgan shaharni masshtabi va ko'chalari

Xizmat ko'rsatilayotgan shahar rejasi va uning masshtabi jamoat transportini faoliyatini tashkil etishda eng asosiy omillardan biri hisoblanadi. Chunki shaharda turar-joy, savdo, sanoat va dam olish joylari kabi hududlarni mavjud. Shu bilan birga, shahar hududida yashovchi aholini ta'lim, sog'liqni saqlash, jamoat joylari, ko'ngil ochar joylari kabi ijtimoiy ehtiyojlarni qondirish uchun aholida harakatlanishga bo'lgan talab yuzaga keladi. Ushbu talablarni qondirishda bu hududlarni joylashuvi jamoat transportni qatnovlarni optimal tashkil etishga katta ta'sir ko'rsatadi.

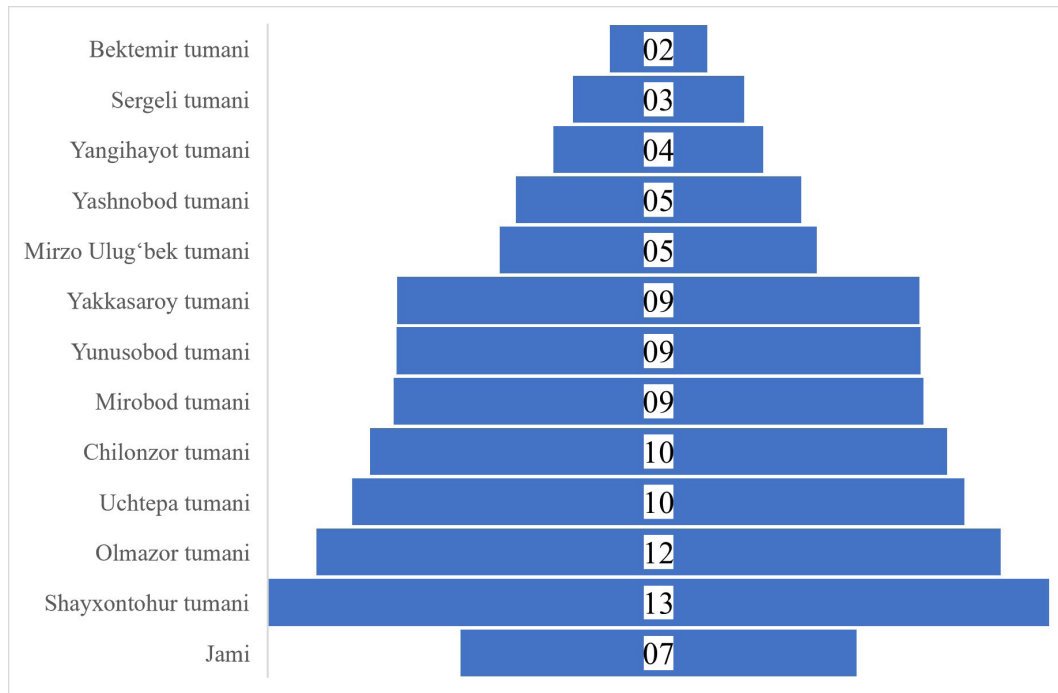
Respublikamizda eng katta shaharlardan biri Toshkent shahri xuddi 2022-yil 1-iyul holatiga ko'ra 438.49 km² ni tashkil etadi⁷, unda 12ta tuman joylashgan (1-rasm).

1-rasm: Toshkent shahar tumanlari joylashuvi

Toshkent shahrining eng katta tumani Mirzo Ulug'bek tumani bo'lib, maydoni 59.42 km² ni tashkil etadi, 318 min kishi istiqomat qiladi. Aholi soni bo'yicha tumanlar ichida 4 o'rinda turadi. Eng ko'p aholiga ega tuman Olmozor tumani bo'lib, aholi soni 390 ming kishini tashkil etsa, xududi 33.79 km² dir. Hudud bo'yicha tumanlar ichida 6 o'rinni egallaydi. 1-rasmdan ko'rinib turibdiki Toshkent shahri tumanlari hudud va aholi soni bo'yicha notekis taqsimotga ega. Toshkent shahri tumanlarda aholi zichligi ko'radigan bo'lsak, eng past ko'rsatkich Bektemir tumaniga to'g'ri keladi (1,7 kishi/km²), eng yuqori ko'rsatkich esa Shayxontohur tumaniga to'g'ri keladi (13,2 kishi/km²). Bektemir tumani esa shahar markazidan eng uzoqda joylashgan tumanlarning biri hisobladi. Toshkent shahri bo'yicha aholi zichligi 6.7 kishi/km² tashkil etadi (2-rasm).

⁷ <https://www.tashkent.uz/uz/menu/rajony->

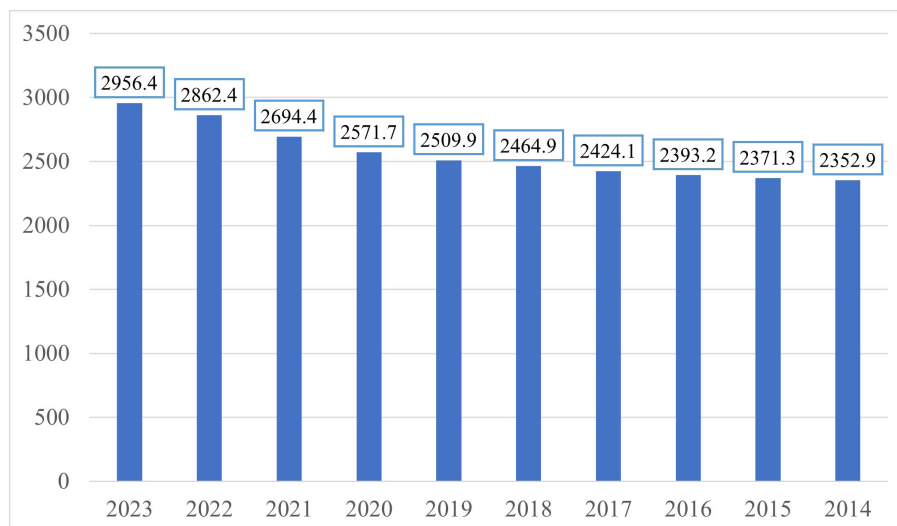
2-rasm: Toshkent shahri aholi zichligi (kishi/km²)

Toshkent shaharida 4 mingdan ortiq ko'cha mavjud bo'lib, ularning uzunligi 5 900 km tashkil etadi, shundan, avtomagistralar – 462 km, asosiy ko'chalar – 445 km, shoh ko'chalar – 464 km, halqa ko'chalar 1 481 km, ishlab chiqarish hududlaridagi ko'chalar – 145 km va mahalliy ahamiyatdagi ko'chalar – 2 896 kilometrni tashkil etadi⁸.

Bunday holatda umman transport harakatini tashkil etish, jumladan, jamoat transportini tashkil etish o'ziga yarasha qiyinchiliklarni keltirib qiradi. Shu sababli, Toshkent shahrida jamoat transportida, jumladan, avtobuslarda yo'lovchi tashishlarni tashkil etish o'ziga xos xosiyatga ega bo'lib, murakkab tizimini tashkil etadi.

Shaharda yashovchi aholi soni va uni tarkibi

Yo'lovchi tashish hajmiga eng avvalo, o'sha hududda istiqomat qiluvchi aholi soni ta'sir ko'rsatadi. So'nggi yillardagi Toshkent shahrining doimiy aholi soni hamda shaharga kirib kelayotgan kunlik yo'lovchilar sonining ortishi jamoat transporti xizmatlariga bo'lgan talabni ham orttirmoqda. 2014-yilda Toshkent shahrining doimiy aholi soni 2,3 mln. kishini tashkil etgan bo'lsa, 2023-yil so'nggiga kelib qarib 3 mln. kishini tashkil etgan (3-rasm)⁹.

3-rasm: Toshkent shahar aholisi sonining o'zgarish dinamikasi (ming. kishi)

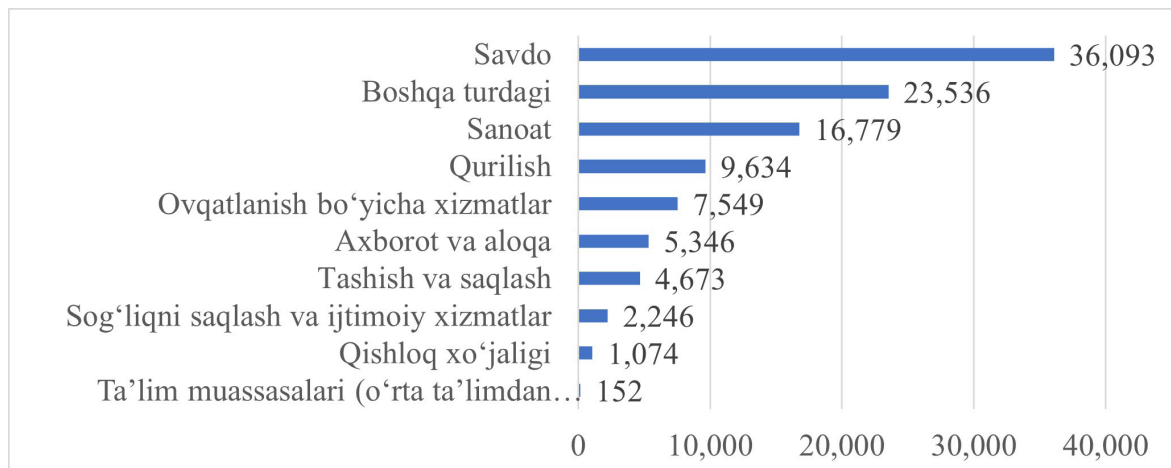
8 M. Darabov, and S. K. Xudaybergenov. "Shahar yo'lovchi transportining harakatlanish sharoiti va holatining tahlili" Academic research in educational sciences, vol. 3, no. TSTU Conference 1, 2022, pp. 383-386.

9 https://www.toshstat.uz/uz/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=308&id=3522&Itemid=1000000000000

Kunlik ijtimoiy faol aholi soni 2023-yildagi 2.2 mln.ga yetdi. Qolaversa, boshqa viloyatlardan kirib keluvchi kunlik ijtimoiy faol aholi soni 2023-yil yakunida taxminan 1,6 mln. kishini tashkil etdi. Buning natijasida shaharda 3,8 mln. kunlik harakatlanuvchi ijtimoiy faol aholi qatlami vujudga kelmoqda.

Yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, Toshkent shaharida 4 mingdan ortiq ko'cha (umumiy uzunligi 5 900 km), 3,8 mln. kunlik harakatlanuvchi ijtimoiy faol aholi mavjud. Ushbu aholini harakatchanligini yuzaga keltiruvchi ko'plab obyektlar mavjud. Jumladan, Toshkent shahrida 107 082 ta turli shaklidagi korxona va tashkilotlar bor (4-rasm).

4-rasm: Toshkent shahrida mavjud korxona va tashkilotlar¹⁰

Bu obyektlarga aholi ishga, o'qishga, xarid va dam olish maqsadlarida tashrif buyurishi, aholi harakatchanligi hamda uning transportga bo'lgan ehtiyoji yuqoriligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Jamoat transporti faoliyatini strategik rejalashtirish transport korxonalari uchun o'z xizmatlarini ilgari surishda istiqbolini ifodalaydi, lekin bundan tashqari, u iste'molchilarga ham ma'lum ijobiy ta'sir ko'rsatadi, chunki u korxona imijini yaratadi. Ushbu korxona zamonaviy, sifatli xizmat ko'rsatuvchi sifatida qaralsa, undan foydalanadigan yo'lovchilar soni ortadi. Xizmatlarga tegishli xususiyatlar yo'lovchilarga bevosita ta'sir qiladi. Agar xizmatlar xavfli va faqat kam ta'minlangan aholi uchun mo'ljallangan deya qaralsa, aholida avtomobil sotib olishga imkoniyat paydo bo'lsa avtomobildan foydalanish istagi kuchayadi. Shaxsiy avtomobil vositalarini reklama qilishda ishlaydigan mexanizmlar jamoat transporti reklamasida ham yaxshi ishlaydi, shuning uchun xizmat ko'rsatish sifati yoki imiji yaxshi bo'lsa, aholida jamoat transportidan foydalanish ishtiyoqi ortib boradi. Biroq, aksariyat hollarda jamoat transporti ko'rsatuvchi korxonalar ijobiy imijga ega emaslar, bu yo'lovchilar uchun jozibador bo'lib ko'rinmaydi, ayniqsa, transport korxonalari o'z faoliyatini strategik rejalashtirishda yetarlicha harakat qilmasalar. Darhaqiqat, jamoat transporti targ'ib qilinishi mumkin bo'lgan ko'plab ijobiy tomonlarga ega: u barqaror, ba'zan tirbandlik tufayli mashinadan tezroq va vaqtini qadrlaydigan va uni avtomobildan afzal ko'radigan aqli odamning mustaqil tanlovi sifatida ifodalanishi mumkin. Jamoat transporti ko'pincha mashina sotib olishga qodir bo'lmaganlar uchun transport turi sifatida qabul qilinadi va bu tushunchani o'zgartirish va jamoat transportini shaxsiy transport vositalariga munosib alternativ sifatida ko'rsatish muhimdir. Biroq bu juda qiyin vazifa, chunki shaxsiy avtomobil shaharda harakatlanishda juda qulay transport vositasi bo'lib qolmoqda va jamoat transporti qulaylik darajasidagi farqni qisqartirish uchun sifatli xizmat ko'rsatishi zarur bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abduraxmanov O.K. Akbarov I.M. // Железнодорожный транспорт: актуальные задачи и инноватсии, –Т.:2021. –№4.
2. Anna Ibraeva, João Figueira de Sousa // Marketing of public transport and public transport information provision. Procedia – Social and Behavioral Sciences 162 (2014) 121–128;
3. Christian Wehner, Luis Miguel López-Bonilla // Consumer behaviour in air transportation: Comparison between Spanish and German passengers. Heliyon8(2022)e11814. www.cell.com/heliyon;
4. <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/24314-5-yil-davomida-poytaxtda-jismoniy-shaxslarga-tegishli-avtotransport-vositalari-qanchaga-oshgan>;

¹⁰ https://www.toshstat.uz/uz/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=307&id=3845&Itemid=10000000000000

5. <https://www.tashkent.uz/uz/menu/rajony->
6. https://www.toshstat.uz/uz/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=308&id=3522&Itemid=10000000000000;
7. https://www.toshstat.uz/uz/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=307&id=3845&Itemid=10000000000000;
8. M. Darabov, and S. K. Xudaybergenov. "Shahar yo'lovchi transportining harakatlanish sharoiti va holatining tahlili" Academic research in educational sciences, vol. 3, no. –TSTU Conference 1, 2022, pp. –383-386.
9. Raxmatov Z.N. Tuychiyev A.M. // Yo'lovchilarning jamoat transporti xizmatlariga sadoqatini oshirishda marketing dasturlarining ahamiyati. "TRANSPORTDA RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYALAR" xalqaro ilmiy-texnikaviy anjumani. –2023-yil. –107-113 betlar.
10. Sophie Hasiak // Promoting The Attractiveness Of Peri-urban Residential Areas Through Public Transport Services – The Strategy Of French Real Estate Professionals. Transportation Research Procedia 72 (2023) 1499–1506.
11. Бабиский Д.М. и др. Общественный транспорт Беларуси: состояние и пути развития. / Фонд им. Фридриха Эберта. –Минск.: И. П. Логвинов, 2010. – 82 с.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzirimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.